

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE

AVIZUL

DE EVALUARE PENTRU REACREDITAREA

I.P. INSTITUTUL ȘTIINȚIFICO-PRACTIC DE BIOTEHNOLOGII ÎN ZOOTEHNIE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ

Profilul de cercetare:

”Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”

Comisia specializată pentru evaluarea I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

(ordinul CNAA nr.01-09 din 22 mai 2017)

Membrii Comisiei Specializate:

Președinte: **Starciuc Nicolae**, dr. hab., prof. univ.

Secretar: **Petcu Igor**, dr., conf. univ.

Membrii comisiei de profil:

Erhan Dumitru, dr. hab., prof. cercet.

Boronciuc Gheorghe, dr. hab., prof. cercet.

Eremia Nicolae, dr. hab., prof. univ.

CHIȘINĂU 2017

ÎNTRUDUCERE

Conform ordinului nr.01-09 din 22 mai 2017, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare a demarat procesul de evaluare și acreditare a Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, fiind aprobată componența nominală a *Comisiei specializate* după cum urmează:

STARCIUC Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM, președinte

PETCU Igor, dr., conf. univ., UASM, secretar

OSTAFII Svetlana, Ministerul Economiei, economist –sef

Comisia pe profilul de cercetare: Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

ERHAN Dumitru, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Zoologie al AȘM

BORONCIUC Gheorghe, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie al AȘM

EREMIA Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM

LUPAN Aurelia, reprezentant al AGEPI

REȘITCA Rodica, reprezentant al MAIA

Procedura de evaluare a demarat la data de 23 mai 2017. Pe parcursul a 4 ședințe care au avut loc în cadrul institutului, reprezentanții Comisiilor au avut întâlniri și discuții cu administrația instituției, șefii subdiviziunilor și cu colaboratorii științifici din laboratoarele de cercetare. Au făcut cunoștință cu infrastructura institutului, echipamentul de laborator și baza experimentală, documentația primară și metodele folosite în cercetare. S-a efectuat analiza și corespunderea datelor prezentate în raportul de autoevaluare a institutului și prezența acestora de facto.

În rezultatul evaluării și a estimării activităților de cercetare a institutului au fost stabiliți următorii indicatori după cum urmează:

1. Respectarea cadrului normativ-juridic de instituire și activitate al IȘPBZMV

Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară a fost fondat în anul 1956 în s. Cricova Nouă (actualul Ciorescu, mun. Chișinău) în cadrul Stațiunii Experimentale în domeniul Zootehniei și Medicinii Veterinare. După doi ani de activitate (a. 1958), Stațiunea a fost transformată prin Hotărâre de Guvern în Institut cu denumirea „*Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Zootehniei și Medicinii Veterinare*”. În anul 1990, Institutul a fost reorganizat prin Hotărârea Guvernului R.M. (nr. 383 din 09.10.90), fiind atribuită denumirea „*Institutul de Cercetări Științifice și Tehnologice în domeniul Zootehniei și Medicinii Veterinare „TEVIT”* și statutul juridic de Întreprindere de Stat. Ulterior, în anul 1997 Institutul este transformat în Institutul Național pentru Zootehnie și Medicină Veterinară, activând astfel până în anul 2005, iar în anul 2005 este transformat în *Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară* (Hotărârea Guvernului nr. 1326 din 14.12.2005).

Conform Hotărârii de Guvern nr. 761 din 24.06.2008 ”Cu privire la optimizarea infrastructurii sferei științei și inovării din sectorul agroalimentar”, Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară, obține statutul juridic de Instituție Publică din sfera științei și inovării cu actuala denumire „*Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară*”(IȘPBZMV).

Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară este Instituție Publică din sfera științei și inovării cu subordonare dublă:

- Fondatorul Institutului este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.
- Membru de profil al AȘM în componența Secției de Științe Agricole.

2. Direcțiile științifice de bază ale IȘPBZMV

Activitățile științifico-inovaționale ale IȘPBZMV se încadrează în Direcția strategică „Biotehnologii” și sunt axate pe următoarele direcții:

- Elaborarea principiilor științifice de menținere și diversificare a fondului genetic de animale omologate în țară și asigurarea funcționării optime a reproducerii lor;
- Valorificarea rațională a potențialului productiv al animalelor de rasă prin controlul genetic al caracterelor productiv-utile cantitative și calitative;
- Elaborarea principiilor noi de sporire a variabilității ereditare raselor de animale crescute în țară;
- Crearea raselor, tipurilor, liniilor, hibrizilor noi cu productivitate și adaptabilitate sporită prin aplicarea fondului genetic autohton și a celui din import;
- Elaborarea tehnologiilor performante de creștere, exploatare, reproducere și nutriție a animalelor;
- Elaborarea tehnologiilor noi privind producerea și conservarea furajelor în scopul realizării potențialului genetic de producție al animalelor;
- Optimizarea și elaborarea procedeeelor, metodelor și schemelor noi de combatere și profilaxie a maladiilor la animalele de fermă.

3. Actualitatea problemelor științifice abordate pentru economie și societate

Pe parcursul perioadei de activitate IȘPBZMV a contribuit substanțial la dezvoltarea economică și socială a republicii prin elaborarea și punerea la dispoziția specialiștilor fermelor și complexelor zootehnice de tip industrial tehnologii performante de creștere, exploatare și reproducție a animalelor și păsărilor, noi tehnologii de preparare a nutrețurilor, de alimentație a speciilor poligastrice (bovine, ovine) și celor monogastice (suine), de însămânțare artificială a femelelor animalelor de fermă, în special taurinelor, suinelor și ovinelor, noi tehnologii de conservare a materialului seminal. A fost elaborat și implementat în toată republica un sistem argumentat științific în reproducția animalelor, în special a taurinelor, care a cuprins fluxul întreg al procesului de obținere, testare, diluare și crioconservare a materialului seminal de tauri

reproducători, testarea taurilor după calitățile descendenței, verificarea paternității descendenței pentru fondarea și continuarea liniilor de tauri-lideri, au fost elaborate măsuri și metode noi de iradicare și profilaxie a maladiilor la animale și păsări. Concomitent a contribuit și la pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare, fiind pregătite și susținute 12 teze de doctor habilitat, peste 40 de teze de doctor în științe și publicate mii de articole științifice, monografiile și cărți, recomandări științifico-practice pentru producție. Au fost obținute 50 brevete de invenție.

4. Capacitatea instituțională de cercetare

În conformitate cu structura organizatorică de cercetare a Institutului și organigrama aprobată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei în anul 2015, în componența IȘPBZMV activează șapte laboratoare (subdiviziuni) de cercetare, după cum urmează:

- *Laboratorul Tehnologii de creștere și exploatare a bovinelor;*
- *Laboratorul Tehnologii de creștere și exploatare a ovinelor și caprinelor;*
- *Laboratorul Tehnologii de creștere și exploatare a suinelor;*
- *Laboratorul Tehnologii de creștere și exploatare a păsărilor;*
- *Laboratorul Biotehnologiei în reproducție și transfer de embrioni;*
- *Laboratorul Nutriție și tehnologie furajere;*
- *Laboratorul Metode de combatere și profilaxie a maladiilor.*

Concomitent, din structura Institutului fac parte subdiviziunile auxiliare necesare activității, precum și Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Maximovca” care activează ca întreprindere de stat cu statut de autonomie financiară.

Resursele financiare pentru activitatea instituției în perioada anilor 2012-2016 IȘPBZMV, a fost finanțat din diferite surse, de la bugetul de stat pentru proiectele instituționale de cercetare, proiectele de transfer tehnologic, precum și din contractele directe cu agenții economici și sursele obținute din chirie. Dinamica surselor financiare în perioada de evaluare sunt prezentate în tabelul 1.

Dinamica surselor financiare pentru perioada evaluată, mii lei

Tabelul 1

	1	2	3	4	5	6	7
3.1.	Cheltuieli totale ale organizației (cheltuieli de casă), mii lei	5299,3	3936,9	4269,3	4736,6	4448,9	4538,2
	Surse de finanțare destinate activităților științifice (plan precizat), total (mii lei) (3.1.1.+3.1.2.)	5310,1	4221,4	4301,3	4766,4	4497,1	4619,2
	Alocații bugetare (cheltuieli de bază), mii lei	-	-	-	-	-	-
	3.2.1.1. proiecte instituționale	4210,9	3900,0	4119,2	4510,5	4371,9	4222,5
	a. cercetări științifice fundamentale	-	-	-	-	-	-
	b. cercetări științifice aplicative	4210,9	3900,0	4119,2	4510,5	4371,9	4222,5
	3.2.1.2. proiecte din cadrul Programelor de Stat	-	-	-	-	-	-
	3.2.1.3. proiecte pentru procurarea utilajului	-	-	-	-	-	-
	3.2.1.4. proiecte de transfer tehnologic	397,0	43,9	-	-	-	88,2
	3.2.1.5. proiecte independente (pentru tineri cercetători etc.)	-	-	-	-	-	-
	3.2.1.6. proiecte din cadrul programelor bilaterale internaționale	-	-	-	-	-	-
	3.2.1.7. alocații suplimentare din Fondul de rezervă	-	-	-	-	-	-
3.2.	3.2.1.8. pregătirea cadrelor științifice	52,6	97,6	53,8	48,3	48,9	60,2
	Mijloace speciale, total (3.1.2.1.+ 3.1.2.2.)	649,6	179,9	128,3	207,6	76,3	248,3
	naționale, total	-	-	-	-	-	-
	a. cofinanțare a proiectelor de transfer tehnologic	534,0	-	-	-	-	-
	b. pregătirea cadrelor științifice prin contract	-	-	-	-	-	-
	c. prestare a serviciilor contra plată (contracte cu agenți economici autohtoni)	6,6	-	-	24,5	13,0	7,4
	d. alte surse (arendă, donații, sponsorizări ș.a.)	109,9	179,9	128,3	183,1	63,3	132,9
	internaționale, total	-	-	-	-	-	-
	a. granturi internaționale	-	-	-	-	-	-
	b. contracte cu agenți economici străini	-	-	-	-	-	-
	c. altele (sponsorizări, donații ș.a.)	-	-	-	-	-	-
3.3.	Cheltuieli pentru sfera științei și inovării (cheltuieli de casă), total (mii lei)	5299,3	3936,9	4269,3	4736,6	4448,9	4538,2

	inclusiv:						
3.3.1.	Cheltuieli de personal (salarizare, fond social și medical)	2716,4	3185,1	3653,3	4154,5	3943,8	3530,6
3.3.2.	Procurare de echipament științific	765,3	25,6	87,0	-	-	292,3
3.3.3.	Pregătire de cadre științifice	52,6	97,6	53,8	48,3	48,9	60,2
3.3.4.	Deplasări și delegații științifice	86,1	91,0	62,2	39,2	68,2	69,3
3.3.5.	Plată a serviciilor comunale și a altor servicii	1191,8	891,3	511,5	556,1	472,0	724,5
3.3.6.	Cheltuieli per cercetător științific	99,3	95,9	91,6	95,1	96,3	95,6
3.4	Pondere cheltuielilor pentru sfera științei și inovării în volumul total al cheltuielilor organizației (%)	100	100	100	100	100	100
3.5	Pondere cheltuielilor din bugetul pentru sfera științei și inovării (indiferent de sursa finanțării) pentru achiziționarea de echipament științific, acoperirea cheltuielilor de specializare, stagiere, cooperare tehnico-științifică, participare la manifestări științifice și de detașare a personalului pentru schimb de experiență (%)	16,3	2,0	3,0	0,82	1,51	4,73

5. Coimponența echipei manageriale

Echipa managerială a IȘPBZMV și resursele umane antrenate în activitatea de cercetare științifică este prezentată în tabelul 2, în care se reflectă dinamică posturilor ocupate și vacante, a managerilor de proiecte științifice, a cercetătorilor științifici și personalului auxiliar în perioada de evaluare.

Resurse umane și structura personalului după activitate

Tabelul 2

Indicatorul		Anul					Media anuală
		2012	2013	2014	2015	2016	
2.1.	Total posturi (conform statelor de personal)	73	66	66	66	66	67,4
	2.1.1. Posturi ocupate	65,5	60,25	60,25	61,75	53,25	60,2
	2.1.2. Posturi vacante	7,5	5,75	5,75	4,25	12,75	7,2
Structura personalului după activitate							
2.2.1.	Cercetători științifici, total posturi	34,5	34,5	36,0	34,5	34,5	34,8
	2.2.1.1. Posturi ocupate	32,75	31,0	32,5	31,0	22,0	29,85
	2.2.1.2. Posturi vacante	1,75	3,5	3,5	3,5	12,5	4,95
	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării, total posturi						

2.2.	2.2.2.	2.2.2.1.	Posturi ocupate								
		2.2.2.2.	Posturi vacante								
		Personal auxiliar, total posturi			29,0	22,5	20,5	22,0	22,0	23,2	
	2.2.3.	2.2.3.1.	Posturi ocupate		25,25	21,25	19,25	21,25	21,75	21,75	
		2.2.3.2.	Posturi vacante		3,75	1,25	1,25	0,75	0,25	1,45	
		Personal de conducere, total posturi			9,5	9,0	9,5	9,5	9,5	9,4	
2.2.4.	2.2.4.1.	Posturi ocupate		7,5	8,0	8,5	9,5	9,5	8,6		
	2.2.4.2.	Posturi vacante		2	1	1	0	0	0,8		
2.3.	Angajarea personalului										
	2.3.1.	Personal din sfera științei și inovării, total persoane			76	72	73	72	59	70,4	
		2.3.1.1.	Cercetători științifici, total			51	49	52	47	37	47
			a.	titulari		29	26	31	30	24	28
				de bază		29	26	31	30	24	28
				cumul intern		2	2	2	3	3	2
			b.	netitulari		22	23	21	17	13	19
				cumul extern		22	23	21	17	13	19
		acord de muncă									
		2.3.1.2.	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării, total			25	23	21	25	28	24
			a.	titulari		21	18	17	17	22	19
				de bază		21	18	17	17	22	19
				cumul intern		5	4	4	4	7	5
			b.	netitulari		4	5	4	8	6	5
				cumul extern		4	5	4	8	6	5
		acord de muncă									
		2.3.2.	Personal științifico-didactic al instituțiilor de învățământ superior, persoane								
2.3.2.1.	de bază		2	2	2	2	2	2			
2.3.2.2.	cumul intern		-	-	-	-	-	-			
2.3.2.3.	cumul extern		2	2	2	1	1	1,6			
Persoane care dețin grade științifice, titluri științifice și științifico-didactice, titluri onorifice											
	Cercetători științifici										

			universitar						
	2.5.8.	Persoane abilitate cu dreptul de conducător		8	8	8	8	2	6,8
2.6.	Repartizarea personalului uman după vîrstă			76	72	73	72	59	71
	2.6.1	Cercetători științifici		51	50	53	47	36	47
		2.6.1.1.	Sub 35 de ani	11	11	7	5	2	7
		2.6.1.2.	35-44 de ani	6	6	7	9	7	7
		2.6.1.3.	45-54 de ani	6	6	9	6	7	7
		2.6.1.4.	55-64 de ani	25	22	22	18	11	19
		2.6.1.5.	Peste 65 de ani	3	5	8	9	9	7
	2.6.2.	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării		25	22	20	25	23	23
		2.6.2.1.	Sub 35 de ani	6	3	3	4	4	4
		2.6.2.2.	35-44 de ani	4	3	2	4	2	3
		2.6.2.3.	45-54 de ani	8	6	5	2	1	5
		2.6.2.4.	55-64 de ani	7	9	9	13	14	11
		2.6.2.5.	Peste 65 de ani	0	1	1	2	2	1
	2.6.3.	Personal științifico-didactic							
		2.6.2.1.	Sub 35 de ani						
		2.6.2.2.	35-44 de ani						
		2.6.2.3.	45-54 de ani						
		2.6.2.4.	55-64 de ani						
2.6.2.5.		Peste 65 de ani							
2.7.	Conducători ai programelor de stat, proiectelor de cercetare, desemnați în perioada evaluată			1	1	1	1	1	1

6. Corespunderea metodelor și a aparatajului utilizat obiectivelor proiectate

În rezultatul evaluării laboratoarelor și a bazei de cercetare, Comisia a constatat, că metodele de cercetare utilizate în investigațiile științifice sunt actuale, iar laboratoarele sunt dotate cu echipamentul și consumabilele care permit efectuarea investigațiilor planificate conform obiectivelor specificate în cadrul proiectelor de cercetare.

În acest context se menționează unele utilaje din dotarea laboratoarelor după cum urmează: seturi de reagenți pentru testarea imunogenetică a bovinelor; analizator pentru lapte de tip „Ekomilk Total”; analizator „Lapte”; Incubatoare; setul de laborator pentru determinarea calității lânii de ovine; analizator pentru evaluarea calității laptelui și serului din lapte (Milkanalyzer Lactoscan), analizator pentru evaluarea calității cărnii (Aquila); utilaj diagnostic pentru determinarea timpuriei a fertilității scroafelor, a stratului de slănină și unele stări patologice la suine; stații de testare a suinelor după capacitatea de creștere (Shauer MLP.); sistem computerizat de evaluare a materialului seminal de vier; utilaj tehnologic pentru producerea experimentală și în serie a nutrețului combinat cu valoare deplină pentru păsări de diferite vârste și specii; set de utilaj pentru transferul de embrioni; set pentru colectarea embrionilor la vaci D 4mm; utilaj tehnologic (set) pentru producerea experimentală și în serie a nutrețurilor combinate cu valoare deplină, inclusiv granulate; analizator hematologic automat Hemovet 950 FS; programe de selecție și SITA, frigidere, termostate, microscopie, centrifugi, distilatoare, diverse consumabile etc.

7. Performanța și relevanța rezultatelor activităților întreprinse conform profilurilor de cercetare

Performanța și relevanța rezultatelor cercetărilor științifice realizate în perioada anilor 2012-2016 au fost axate pe ameliorarea capacităților productive și sporirea potențialului genetic al taurinelor, ovinelor, iepurilor de casă și obținerea genotipurilor performante pentru crearea noilor unități genetice valoroase destinate creșterii și reproducției. Concomitent, au fost realizate cercetări direcționate spre sporirea capacităților de reproducție a animalelor de fermă, pentru combaterea și profilaxia maladiilor.

În ramura creșterii taurinelor principalele realizări au fost:

- Stabilirea profilurilor de exterior ale raselor de taurine de tip Bălțat cu Negru Moldovenesc, Roșie estonă, Simmental și Holstein de diferită proveniență (selecție Olandeză, Germană, Austriacă) în funcție de vârstă, ce permit selectarea obiectivă a genotipurilor performante în nuclee de selecție, completând testele privind valoarea genetică și productivă;

- Determinarea variabilității genetice (V) și coeficientului homozigotiei (Ca) în cirezile vacilor de rasa Holstein cu scopul selectării vacilor-mame producătoare de tauri, după markerii genetici B2O1, B2O1B' și G2Y2E'2Q' asociați cu o capacitate lactogenă sporită. Aceasta permite selectarea vacilor și obținerea taurilor de reproducție autohtonă cu valoare înaltă;

- Stabilirea spectrului antigenic al taurinelor din rasele Holstein, BNM, Roșie estonă și Simmental, fiind constatată lipsa a 4 antigene (G_1 , P' , B'' , U'') și o frecvență mai înaltă la tipul moldovnesc al rasei Bălțată cu Negru față de celelalte rase studiate a antigenelor A_2 , G_2 , Y_2 , E'_2 ; cele mai răspândite alele la rasele cercetate sunt: la BNM - $B_2 O_1(0,0576)$, $I_2(0,0769)$, $G_1 I_1(0,0769)$, $Q'(0,0385)$, la Holstein - $G_2 Y_2 E'_1 Q'$ ($0,1667$), $Q'(0,1111)$, $D' G' O'(0,0556)$, la rasa Roșie estonă - $O_1 T_1(0,1071)$, $O_1(0,0714)$, $B_2 O_1(0,0714)$, $I' Q'(0,0535)$, și $Y_2 Y'(0,0357)$ și rasa Simmental - $B_2 O_1(0,1667)$;

- Realizată caracteristica după locusul AEB, a raselor de taurine omologate în republică, fiind stabilit că din cele 25 antigene studiate 22 au fost depistate la animalele de rasa Roșie estonă, 10 antigene – la animalele de rasa Holstein, a câte 9 și 8 antigene – la tipul moldovenesc al rasei Bălțată cu Negru și la rasa Simmental. După structura și frecvența antigenelor în alelofondul tipului BNM cele mai frecvente alele au fost $G_2 Y_2 E'_2 Q'$, $G_1 I_1$, G'' , I_2 , fiind clasate drept markeri pentru această populație. La taurinele BNM și a rasei Holstein o frecvență înaltă aveau antigenele G_2 , G_3 , I_2 , Y_2 , D' , E'_2 , $Q' G_2$, G_3 , I_2 , Y_2 , D' , E'_2 , Q' cu variația de la 0,4000 (antigenele E'_2 , Q' – rasa Holstein) până la 1,0 (antigenul G_3 – la tipul BNM, fapt ce confirmă apartenența specifică raselor - tulpină Bălțată cu negru.

- Revelate particularitățile imunogenetice în locusul AEC ale raselor de taurine pentru lapte: BNM, R. Estonă, Holstein, Simmental, stabilit nivelul homozigoției (C_a) și numărul de alele efective (N_a), efectuată o apreciere complexă (genotip-productivitate) în scopul creării nucleelor de vaci recomandate pentru reproducție în cadrul fermelor de prăsilă pentru fiecare rasă: STE "Maximovca" – total 45 capete; SRL "Strapit" – total 32 capete.

- Stabilite cerințele minime (standard - după masa corporală și exterior la diferite vârste) pentru rasele de bovine de carne omologate în Republica Moldova (Hereford, Charolaise, Limmousine, Piemont, Aberdeen Angus, Simmental tip de carne);

- Constatat că în condiții optime de exploatare, taurinele de rasa Holstein se aclimatiază bine, manifestându-și deplin potențialul genetic. Producția medie pe cireadă în SRL „Docsancom” - 8848,9 kg lapte cu 3,79 % grăsime, în cireada S.A. „Aidîn”, respectiv 7583,4 kg și 3,76 %, inclusiv la primipare (lactația I-a) de selecție olandeză – 7803,2 kg lapte cu 3,76 % de grăsime și cele de selecție germană 7214,0 kg de lapte cu 3,77% grăsime, corespunzător. În condiții identice taurinele de rasa Holstein de selecție olandeză depășesc semenele de selecție germană la producția de lapte cu 589 kg ($P < 0,001$) și la cantitatea de grăsime în lapte - cu 20,2 kg ($P < 0,001$). Coeficientul de reproducție al vacilor din cirezile

evaluate oscilează între 0,75–0,90 și 1,10-1,11, fiind direct proporțional duratei service-perioadei. În alelofondul locusului AEB la tarinele din cirezile studiate predomină alelele marker specifice rasei Holstein (B_2O_1 , $B_2O_1Y_2D'$, $G_2Y_2E'_2Q'$, I_2 , Q' , G'') și rasei Simmental (B_1G_1 , G_1O_1 , $G_2Y_2E'_1Q'$, I_2 , P_1I' , I' , $I'Q'$, Q'). Divergențele stabilite și specificul lor, demonstrează voința genetică a ambelor populații. Totodată, nivelul homozigotiei în populațiile studiate a fost scăzut și a constituit 2,7 % (Simmental), 4,0 % (Holstein) în SRL „Strapit” și 5,2 % (Holstein) în SRL „Docsancom”. Au fost create: 3 nuclee de selecție a taurinelor pentru lapte: rasa Holstein (SRL ”Docsancom”; SA ”Aidin”; SRL ”Strapit”) și 1 nucleu de taurine pentru lapte-carne - Simmental (SRL ”Strapit”).

Cercetările în ramura taurinelor (2012-2016), inclusiv cele imunogenetice au permis elaborarea și publicarea materialelor necesare studenților, masteranzilor, crescătorilor și selecționarilor de taurine, fiind aprobate de Ministerul de resort (MAIA):

- **Recomandări** *"Tehnologia creșterii taurinelor și prelucrării primare a laptelui de vacă"*.

- **Programul** de ameliorare a taurinelor omologate în țară pentru anii 2014-2020;

- **Recomandări** "Teste imunogenetice și utilizarea lor în ameliorarea taurinelor;

- **Instrucțiuni** pentru bonitarea raselor de bovine specializate în producția de carne;

- **Îndrumări** ”Creșterea taurinelor”.

În ramura creșterii ovinelor și caprinelor principalele realizări au fost:

- Testarea fenotipică și genotipică ovinele de rasa Țigaie și Karakul de tipuri moldovenești omologate în cadrul fermelor de reproducție (prăsilă) ce a permis menținerea calităților de rasă și ameliorarea indicilor de producție în baza creării nucleelor de selecție și reproducției derijate a genotipurilor valoroase. În acest scop s-au creat și dezvoltat (2012-2016) 4 nuclee de selecție în rasa Țigaie și 3 nucleie în rasa Karakul, inclusiv: cu tipuri de buclaj solicitat: plat, jachet și costal. Intensitatea selecției pentru calitatea buclajului a oscilat de la 50% în funcție de grupa de sex și vârstă a ovinelor.

- Crearea a 1 nucleu de ovine karakul cu genotipuri valoroase de lactoproteine (95 capete), din care: kapa-cazeină - 21 cap., inclusiv: 5 cu "BB" și 16 cu "AB"; beta-lactoglobulină - 53 cap.: inclusiv: 24 cu "BB" și 29 cu "AB"; beta-cazeină- 21 capete, din care: 10 cu "BB" și 11 cu "AB", de la care vor fi obținuți și selectați bebecuți pentru reproducție.

- S-au obținut și testat 2 variante de metiși rezultați din încrucișarea raselor ♀ *Țigaie* x ♂ *Suffolk* și ♀ *Țigaie* x ♂ *Benthaimer*, ce permite obținerea populațiilor de ovine cu aptitudini sporite pentru carne și pentru lapte. Cercetările asupra tineretului ovin din cele 2 variante de metiși (generația 2012 și 2013) rezultați din încrucișarea respectivă au demonstrat o viabilitate sporită a tineretului metis, energie de creștere superioară semenilor de rasa Țigaie pură;

- Evaluarea capacităților pentru producția de carne a metișilor ♀ *Țigaie* x ♂ *Suffolk* în comparație cu rasa Țigaie a demonstrat superioritatea acestora cu 2,5 % pentru randamentul la sacrificare, având totodată un conținut mai ridicat de apă și proteină în carne ($P \leq 0,001$), precum și colagen cu 0,31 % ($P \leq 0,01$).

- Demonstrarea superiorității oilor primipare ♀ *Țigaie* x ♂ *Bethaimer* față de semenii din rasa Țigaie (cu 23,3 %) și metișii ♀ *Țigaie* x ♂ *Suffolk* (cu 37,1 %) după producția de lapte în perioada de muls precum și la conținutul în lapte a substanței uscate degresate, proteinei și lactozei.

- Stabilirea dezvoltării morfometrice a glandei mamare la oile metise (♀ *Țigaie* x ♂ *Benthaimer*) - lactația I, II și a III-a lactații și superioritatea oilor metise pentru producția de lapte și dezvoltarea ugerului față de semenii de rasa Țigaie. Prin urmare a fost constatat că populația de ovine creată pentru producția de lapte (♀ *Țigaie* x ♂ *Benthaimer*) a manifestat superioritate față de femelele țigaie de tip indigen (forma maternă) după măsurătorile glandei mamare, indiferent de vârsta (lactația) acestora, după producția de lapte în toate cele trei lactații consecutive în comparație cu femelele de rasa Țigaie, fiind mai mare cu 10,04 litri la prima, cu 7,47 litri la a doua și 14,22 litri la a treia lactație. În medie pe toate trei lactații producția de lapte la femelele metise a fost mai înaltă cu 10,91 litri ($P \leq 0,05$).

- Cercetările asupra laptelui de capră, oaie și amestecuri în diferite proporții ca materie primă, precum probele de brânză preparate au demonstrat indici mai superiori în favoarea brânzei din laptele de oi, urmată de probe preparate din amestecuri de 50:50 sau cu mai mult lapte de oaie.

- În urma testării fenotipice (efectiv reproductiv) a turmelor de caprine din populația locală s-a creat 1 nucleu de selecție din 138 capre, care s-au atribuit la categoria I;

- Evaluarea a două rase de caprine specializate pentru producția de lapte – Saanen și Alpină franceză, fiind constată o productivitate înaltă a caprelor de import la primipare, corespunzător 475,1 litri în 268,4 zile de lactație și 560,8 litri în 261,4 zile lactație. Prolificitatea a constituit 128% pentru Saanen și 137% pentru Alpină franceză.

- S-a constatat că rasele pure de caprinele Saanen și Alpină franceză (importate din Austria) exploatate în stabulație liberă au realizat la vârsta de 36 luni greutate corporală medie de 53,7 kg (femele Saanen) și - 54,7 kg (femele Alpină franceză), iar tineretul obținut, a manifestat cel mai înalt spor mediu zilnic de creștere în perioada naștere - 60 zile, fapt important pentru optimizarea tehnologiei de creștere a tineretului.

- Studiul complex asupra tineretului caprin din populația locală, din rasele specializate Saanen și Alpină franceză și iedițele metse (F₁) din încrucișarea ♂Saanen x ♀Locală și ♂Alpină franceză x ♀Locală a demonstrat o superioritate semnificativă în favoarea rasei Saanen și rasei Alpină franceză pentru greutatea corporală a ieșilor la fătare, la vârsta de înțârcare (3-3,5 luni) și la cea de 6 luni.

- S-a obținut și testat după creștere și dezvoltare iedițele metise F₁ rezultate din încrucișarea ♀Locală x ♂Saanen, fiind selectat un nucleu de 34 capete.

- Caprele metise (F₁), primipare din nucleul creat (♀Locală x ♂Saanen,) utilizate în reproducție la 9-10 luni, au demonstrat o prolificitate la pima fătare de 110 %, producția medie de lapte muls în 180 zile – 134,2 litri, cu maxima individuală de 208,7 litri.

Cercetările efectuate în ramura creșterii ovinelor și caprinelor (2012-2016), au stat la baza elaborării și publicării diferitor recomandări, instrucțiuni și programe, care au fost examinate și aprobate de MAIA:

- **Recomandări** ”Proiecte tehnologice pentru ferme de ovine cu diverse capacități de producție”;

- **Instrucțiunea** de bonitare a caprinelor pentru lapte cu elemente de selecție;

- **Programul** de creștere și ameliorare a ovinelor și caprinelor în R. Moldova (2014-2020);

- **Monografia** *Tip de ovine Karakul moldovenesc corpulent: teoria și practica creării și perfecționării*;

- **Instrucțiuni** privind aprecierea calităților morfoproductive ale raselor de ovine specializate pentru lapte și a metişilor acestora în R. Moldova;

- **Recomandări** Creșterea și evaluarea caprinelor crescute pentru producția de lapte”;

- **Monografia** ”Создание новых типов цыгайских и каракульских овец”

În ramura creșterii suinelor principalele realizări au fost:

- Selectarea și testarea materialului biologic din *formele maternelor*: scrofițe F_1 – *Landrace x Pietrain* și *Yorkshire x Duroc* și *formele paternelor*, vieruși - *Landrace x Pietrain* și *Yorkshire x Duroc*, cu următoarele indici morfoproductivi: la $YxD \times YxD$ - prolificitate 10,9 purcei, masa lotului de purcei la 60 zile - 192,5 kg; la hibridii $LxP \times LxP$ respectiv 10,0 purcei, masa lotului de purcei la 60 zile - 161,5 kg.

- Testarea rețetelor de nutrețuri combinate, cu ponderea înaltă de boabe de porumb și orz, destinate tineretului de reproducție din F_1 *Landrace x Pietrain*, a permis obținerea sporului mediu zilnic de 500 g cu un consum specific, pe grupe de vârstă, de 4,21 și 3,91 kg/1 kg spor;

- Obținerea rezultate noi privind productivitatea scroafelor și particularitățile morfo-productive ale tineretului suin birasial F_3 , obținut prin combinarea genotipurilor F_2 de la rasele YxD și LxP . Performanțele hibridilor F_3 pentru varianta $YxD \times YxD$ constituie: prolificitatea - 9,5 purcei, masa lotului de purcei la 60 zile - 150,1 kg; sporul mediu zilnic până la vârsta 90 zile – 292,3 g; pentru varianta $LxP \times LxP$ - respectiv 9,8 purcei, masa lotului de purcei la 60 zile - 124,2 kg; sporul mediu zilnic până la vârsta 90 zile – 318,7g;

- Efectuarea reevaluării rețetelor de nutrețuri combinate destinate tineretului suin din generația F_2 - *Landrace x Pietrain* pe grupe de vârstă, fiind obținut: spor mediu zilnic înregistrat - 568 g, consum specific - 3,44 kg/kg spor în greutate, randamentul la sacrificare – 83,06%. Nivelul energetic și nutritiv al rețetelor elaborate și utilizate în perioada de creștere a constituit: – 12,46MJ și 15,03% P.D. și în perioada de creștere-finisare - 12,46MJ și 14,65% P.D corespunzător.

- Obținerea rezultatelor relevante privind productivitatea scroafelor și particularitățile morfo-productive ale tineretului suin hibrid tetrarasial și trirasial. Rezultate mai bune, s-au stabilit la hibridii finali tetrarasiali obținuți prin combinarea genotipurilor ♀(YxD) x ♂(LxP): prolificitate – 11,5 purcei, greutatea unui purcel la vârsta de 60 zile – 15,9 kg, SMZ la 90 zile – 355,5 g, urmași de cei trirasiali din combinația ♀(LxP) x ♂ D și apoi din varianta ♀(LxP) x ♂ Y .

- Evaluarea performanțelor de creștere și îngrășare a hibrizilor obținuți în diferite variante de recombinare a genotipurilor, alimentați cu rațiile furajere suplimentate cu preparate Primix Forsil și Vitacorm Reo a permis reducerea consumului specific cu 6,9% față de lotul martor și o influență pozitivă asupra calității cărnii, prin conținut mai ridicat de proteine în carne cu 3,3 %; 7,3 % și 11,4 % față de lotul martor și, respectiv. Profitul net obținut per cap în urma aplicării Primix Forsil și Vitacorm Reo în nutriția porcinelor supuși îngrășării și sacrificării de control în funcție de genotip - 62,56 și 70,54 lei.

- Calcularea și experimentarea a 18 rețete de nutrețuri combinate cu valoare deplină, realizate din materia primă autohtonă, utilizând sow-tul „HIMBRIMIN”;

- Obținerea datelor noi privind dezvoltarea și productivitatea femelelor de rasă pură Landrace, Yorkshire, Duroc și Pietrain, completate nucleeele de selecție cu femelele ce au manifestat performanțe: în rasa Landrace - prolificitatea 11,0 purcei, greutatea lotului la 45 zile 110,0 kg; în rasa Yorkshire - prolificitatea 15,0 purcei, greutatea lotului la 45 zile 123,2 kg; în rasa Pietrain - prolificitatea 10,8 purcei, greutatea lotului la 45 zile 102,0 kg; în rasa Duroc - prolificitatea 10,3 purcei, greutatea lotului la 45 zile 86,0 kg.

- Determinarea eficacității substituirii în rețetele de nutreț combinat a orzului cu turte din semințe de struguri în proporții de 4 % și 6 %, fiind obținute rezultate: sporul mediu zilnic pe întreaga perioadă de creștere 716-719 g, sporul absolut 66,18 kg, randament la sacrificare 78,19 %, suprafață ochiului de mușchi 42,7 cm² cu un conținut de proteină de 20,16 % și grăsime de 1,77 %.

În urma cercetărilor realizate (2012-2016):

- completată baza de date HIBRIMIN privind valoarea nutritivă a furajelor utilizate în alimentația porcinelor și elaborate:

-Recomandări “Scheme de obținere a hibrizilor finali”;

-Ghidul practic „Tehnologii de furajare a suinelor în condițiile R. Moldova”.

-Ghidul practic ”Руководство по проведению научных экспериментов по кормлению свиней”;

- Ghidul practic ”Modele de rețete de nutreț combinat pentru suine”;

- Planul de ameliorare și reproducere a suinelor de rasele Yorkshire, Landrace, Duroc, Pietrain și Hampshire la ÎS ”Moldsuinhibrid” pentru anii 2015-2019;

- Schemele de creare a liniilor noi pentru rasele materne de suine Yorkshire și Landrace, prin utilizarea încrucișărilor de infuzie și reversie.

În ramura avicolă principalele realizări au fost:

- Testarea performanțelor de creștere, producție și reproducție a familiilor selectate din rasele de găini cu productivitate mixtă, ce a permis complectarea nucleului de selecție și obținerea urmașilor cu producție programată. Implementarea și testarea raselor și crosurilor de găini în cadrul diferitor unități - producători de ouă și carne, au permis sporirea eficienței exploataților avicole din țară. Efectul cercetărilor constituie 1350 - 2810 lei /1000 puicute.

- Testarea în producție a puilor broiler de crosuri implementate a demonstrat corespunderea acestora cerințelor tehnologiilor intensive, iar cercetarea- implementarea s-au soldat cu un beneficiu din producție de peste 650 mii lei, eficacitatea creșterii unui broiler fiind de circa 2,5 lei/cap.

- Demonstrarea superiorității calităților morfo-productive și reproductive ale populației de găini ale generației (F_3): producția de ouă 210 buc., sau cu 6,1 % mai mare față de rasele inițiale; fecunditatea ouălor 91,5 %, ecloziunea - 86,7 %, supraviețuirea păsărilor (găinilor) pe parcursul exploatării este înaltă - peste 92,0 %. Cercetările au permis selectarea familiilor cu indicii performanți pentru lucrările de creare a subrasei de găini mixte.

- În rezultatul testării crosului comercial de găini rase grele COBB-500, a fost stabilit că la vârsta de 178 zile femelele intră în ciclul de ouat; viabilitatea păsărilor constituie 92,8 % sau mai mare decât la rasele inițiale cu 2,2 %; conversia furajelor la creșterea 1 kg de masă vie a femelei - 1,946 kg, a masculului - 1,746 kg u.n. Puii broiler crosului COBB-500 crescuți în condițiile microclimatului recomandat ating greutatea corporală de 2000 g la circa 7 săptămâni de creștere, consumând la 1 kg de spor 2,3-2,4 kg de hrană;

- Optimizate regimurilor tehnologice de microclimat pentru creșterea puilor broiler, care permit obținerea cărnii cu cheltuieli minime de energie.

- Obținerea și testarea în producție a metişilor (F_1) rezultați din încrucișarea raselor de găini ♀Super Harco x ♂Tetra, cu scopul creării subrasei noi - Moldovenească neagră. În rezultatul creșterii și testării metişilor a fost format nucleul de selecție a găinilor și cocoșilor sub forma de cârd parental.

- Cercetările de testare în producție și selecția metişilor de generația F_4 obținuți din încrucișarea de absorbție (♀Tetra x ♂Super Harco) a permis crearea populației de găini mixte – **Moldovenească roșie**, cu producția de 213,2 buc., ouă la o găină introdusă la exploatare, cu intensitatea medie a ouatului – 65,04 % și greutatea medie a unui ou – 60,1 g; consumul specific de combifuraje la 10 buc.,

de ouă variază în limitele 2,1-2,3 kg. Ouăle incubabile obținute de la cârdul parental au fecunditatea – 85,1 % și ecloziunea – 85,0%; puii eclozionați (110541 cap) sunt de bună calitate: – 64 % sunt de categoria I, 34 % de a II-a și numai 2 % de III categorie de calitate.

- Determinarea calităților morfo-productive ale raselor de găini mixte importate din Ungaria și implementate pentru creștere-cercetare și selecție în „RaiPlai Avicola” SRL (s. Tabani, r-nul Briceni) - Silver, Habicolor, Tetra H, fiind stabilit că sporul de creștere a tineretului de reproducție corespunde cerințelor standardului raselor mixte și, respectiv, vârstei.

Consumul de combifuraj pentru creșterea tineretului de reproducție variază în funcție de sex: pentru 1 puicuță - 6,5-6,8 kg, pentru 1 mascul 8,2-8,5 kg. Pubertatea la femele (depunerea primului ou) nu a fost influențată de rasă, fiind în limitele 154 -158 zile. Viabilitatea tineretului crescut până la vârsta de 10 săptămâni de viață este în limitele 94-96 %, de la 10 până la 20 săptămâni – 99 %;

- Testate 4 variante de puii hibridi (Avicola ”Rai-Plai”) obținuți din încrucișarea crosurilor de găini rase mixte, importate: Silver, Habicolor, Lohman Braun, Tetra-H și locale: Gît Golaș și Argintie. S-a stabilit că producția de ouă pe 36 săptămâni de exploatare în medie la o găină a fost 214-233,6 buc., greutatea medie a unui ou 58,9-59,2 g, producția totală de masă ouă la o găină – 12,6-13,8 kg. Cea mai înaltă intensitate a ouatului (76,2 %) s-a înregistrat la vârsta de 30 săptămâni de viață, iar viabilitatea găinilor în perioada de exploatare - 20-63 săptămâni este de 98,0-99,0 %, ce corespunde standardelor de rasă. După structura morfologică a ouălor, a fost stabilit că raportul (%) dintre masa albușului, gălbenușului și a coajei minerale este optim pentru reproducția păsărilor (51,4 : 46,5 % : 2,1 %); ecloziunea ouălor de la numărul de oua fecundate, a variat între 91,4 - 92,7%. Consumul specific de furaje la 10 buc., de ouă este de 2,0-2,1 kg, ce corespunde standardului pentru rasele de găini mixte.

În ramura cuniculă principalele realizări au fost:

- Elaborarea și aprobarea în producție a schemelor de hibridare a iepurilor (variante - direct și reciproc) între rasele *Albastru Vienez*, *Negru Roșcat*, *Neozeelandez Roșu* cu *Neozeelandez Alb*.

- Varianta *Neozeelandez Alb* x *Albastru Vienez*, se recomandă pentru implementare în fermele de producție.

Testarea în condiții de producție a 2 rase de iepuri pentru carne (rasă pură) - *Neozeelandez alb* și *Californiană*;

- Crearea a 2 nuclee de selecție în rasele *Neozeelandez alb* și *Californiană* (a câte 40 capete), ce permite asigurarea menținerii și selecției raselor ”în sine” și comercializarea materialului genetic calitativ crescătorilor de iepuri din țară.

- Lotul de masculi al rasei Neozeelandez-Alb se caracterizează prin masă corporală medie de 4,2 kg/cap și femelele - 3,95 kg/cap. Respectiv lotul din rasa Californiană - 4,55 kg/cap și 3,83kg/cap, corespunzător.

- Elaborarea și editarea **recomandării** ”Aspecte teoretice și practice de creștere a iepurilor de casă”.

În biotehnologia reproducerii animalelor principalele realizări au fost:

- Definitivarea tehnicii de inducere a superovulației la vacile donatoare de embrioni, de evaluare și congelare a embrionilor, fiind obținuți și congelați 6 embrioni;

- Transplantarea a 2 embrioni și s-a propus sistemul de evaluare al embrionilor cu clasificarea acestora în 6 categorii;

- Perfecționarea componentei mediului de diluție a spermei de vier cu includerea preparatului din clasa glucozidelor - MDL-2;

- Obținerea datelor științifice noi privind stimularea spermatogenezei la berbecii reproducători în extrasezon, utilizând preparatele din grupa de antioxidanți, ce permite utilizarea berbecilor la reproducție în perioada nespecifică ovinelor, pentru a obține două fătări pe an;

- Elaborarea unui preparat nou de origine vegetală, fiind aplicat în diferite scheme pentru tratarea vacilor cu endometrită puerperală ce a permis reducerea duratei însănătoșirii vacilor – la circa 13 zile și obținerea fecundității de 92,6 % la vacile tratate.

- Demonstrat că pentru spălarea embrionilor la vacile donatoare, mai eficiente sunt cateterul produs de firma Willy Rush (SUA) și Mini Tub (Germania) comparativ cu cateterul de firma IMV (Franța);

- Elaborarea unui mediu nou pentru diluarea și crioconservarea materialului seminal de vier cu includerea preparatului din clasa glucozidelor - TC-1, iar testarea materialului seminal crioconservat de vier din diferite rase a demonstrat superioritatea rasei Landrace, față de Duroc, Pietrain și Yorkshire;

- Cercetările asupra berbecilor de 5 rase, antrenați pentru recoltarea materialului seminal cu vaginul artificial au demonstrat rezultate mai bune la rasa Țigaie și Suffolk, comparativ cu rasele Karakul, Benthaimer și Friză, materialul seminal obținut la recoltare fiind în cantitate ridicată și indici calitativi mai buni,

iar pentru crioconservarea materialului de berbec s-a stabilit că diluția optimală este de 1:2 și 1:3;

- Elaborarea *unui mediu de diluție* pentru congelarea materialului seminal de berbec, fiind depusă la AGPI cererea (nr. 6159 din 21.11.2016) pentru obținerea brevetului de invenție.

- Elaborarea și aprobarea în condiții de producție a unui preparat nou de origine vegetală pentru tratarea endometritei puerperale la vaci, care permite reducerea intervalului "fătare-însămânțare" cu 9,0 zile și a indicelui de însămânțare cu 0,2;

- Elaborarea și aprobarea în producție a **2 scheme** eficiente de tratare a sterilității simptomatice la femele bovine, fiind bazate pe combinații a preparatului tisular cu preparatele extrase din plantele medicinale din clasa *Dicotylédones*, familii *Compósitae* și *Lamiaceae* – SGI-C și SGI-D. Sub influența schemelor utilizate indicii de reproducție la femelele experimentale au avut valori medii mai sporite comparativ cu vacile din lotul martor. Intervalul între fătare-însămânțare fecundă la vacile din grupele experimentale a fost mai mic cu 58,8 și cu 65,2 zile, comparativ cu lotul martor. Indicele de însămânțare a avut valori de 2,6 în lotul experimental I și 2,4 în lotul experimental II ce este mai puțin față de lotul martor (3,5) cu 25,8 și, respectiv 31,5 puncte procentuale.

În rezultatul cercetărilor realizate (2012-2016) în direcția respectivă:

- publicate **recomandări** „Profilaxia și combaterea sterilității la taurine”;

- publicate **recomandări:** „Диагностика, терапия и профилактика субклинического мастита у свиноматок” (ro/ru);

- elaborat și experimentat **un cateter nou**, care va fi supus brevetării;

Obținute:

- **1 brevet** al Federației Ruse "Способ диагностики субклинического мастита у свиноматок", № 2450268,

- **Medalia de bronz și Diploma** de la Expoziția "Zolotaia Oseni" din or. Moscova (Federația Rusă).

- **Medalia de Aur și Diploma** la Expoziția Internațională "AGRORUSI" din or. St. Petersburg (Federația Rusă).

În nutriție și prepararea furajelor principalele realizări au fost:

- Elaborarea și aprobarea a unei scheme noi de alimentație a vițelilor de la naștere până la vârsta de 70 zile ce a permis diminuarea cantității de lapte integral natural administrat conform schemei tradiționale de alăptare cu 261,5 kg și obținerea unor rezultate satisfăcătoare a productivității animalelor (spor mediu zilnic - 651,4 g) și a beneficiului în valoare de 534,1 lei la un cap pe perioadă;

- Cercetarea și implementarea în producție 600 t fânaj de lucernă și 2800 tone siloz de porumb conservate cu bioconservantul (inoculant) „Litosil”;

- Elaborarea și aprobarea în condiții de producere a tehnologiei de conservare a bostanului și tescovinei de mere în amestec cu paie de grâu mărunțit și cu aplicarea bioconservantului Litosil;

- Evaluarea componenței chimice, valorii nutritive și aspectelor biotehnologice ale celor mai perspective plante furajere netradiționale pentru Republica Moldova – Galega orientală, Amarantul, Hrisca de Sahalin și Silfia, s-a stabilit că masa verde conține un randament înalt de umeditate (80-85% și mai mult) și conținut scăzut de substanță uscată, fapt ce indică deficiențe la elaborarea tehnologiei de însilozare a lor, fiind constatată necesitatea continuării studiului la aplicarea bioconservanților sau pentru prepararea fînajului și fînului.

- Elaborarea și aprobarea a unei rețete noi de nutreț combinat pentru tineretul ovin. S-a demonstrat că alimentația suplimentară a mieilor-sugari cu nutreț combinat preparat după rețeta nouă a asigurat obținerea unui spor zilnic în greutate în lotul experimental de 210,97 g, sau cu 26,9 % mai mare față de lotul martor, ce a permis obținerea unui profit net de 304,55 lei/cap, precum și, efectuarea înțărării mai precoce a meilor ce la fel sporește efectul economic;

- Sa stabilit că planta furajeră netradițională Silfia în comparație cu porumbul (planta martor) se caracterizează printr-o recoltă înaltă de masă verde - 90-120 t/ha, ceea ce este cu până de trei ori mai mult față de porumb, inclusiv: cantitatea de substanțe uscate obținute - cu 71 % mai mare, de proteina brută - cu 44,6 %, nivelul energetic al masei verzi de Silfia - cu 71,4 % mai înalt. Din cauză umedității mari a plantei Silfia silozul obținut are un conținut energetic mai scăzut cu 43,3 % față de silozul de porumb, inclusiv și conținutul de proteină și substanțe uscate este mai mic, respectiv, cu 8,5 și 35,3 %;

- Determinarea valorii nutritive și componenței chimice a plantelor furajere noi, netradiționale pentru Republica Moldova - Galega Orientală, având umiditatea 80-87%, conținutul substanței absolut uscată circa 20%. Fânajul preparat din

Galega Orientală posedă indici organoleptici și biochimici superiori, aciditatea activă (pH), fiind de 4,2 – 5,64. Fânul din Galega Orientală se caracterizează prin: conținutul de azot - 2,76%, proteină brută - 17,23%, cenușă brută - 7,41% și SEN - 34,03%. Un kg de fân a conținut 0,53-0,60 UN;

- Stabilirea valorii nutritive și componenței chimice, precum și eficiența utilizării tescovinei uscate de struguri (parțial separată de semințe) în componența nutrețului combinat pentru tineretul taurin. Rezidul conține 9,31 % umiditate, 11,44 % proteină brută, 7,55 % grăsime brută, 31,20 % celuloză brută, 6,20 % cenușă brută, substanțe extractive neazotate 40,92%. Valoarea energetică a unui kg de tescovină este de 7,50 Mj energie metabolizabilă sau 0,65 UN. Tescovina de struguri are un conținut aminoacidic mai bun în comparație cu orzul, fiind demonstrată eficiența includerii la nivel de 15% a tescovinei uscate de struguri (parțial separată de semințe) în componența nutrețului combinat pentru tineretul taurin (6-12 luni), înlocuind astfel 15% de orz.

În rezultatul cercetărilor realizate pe domeniu (2012-2016):

- elaborate și publicate **Recomandări** “Utilizarea Chlorellei Vulgaris în zootehnie ca aditiv biologic eficient” ce va contribui la lărgirea și aprofundarea cunoștințelor specialiștilor din ramura zootehniei, fermierilor, deținătorilor de animale, păsări, albine etc., precum și la implementarea cu succes în practica producerii produselor animaliere ecologice.

- definitivată și editată **Monografia** “Caracteristica și valorificarea rațională a plantelor furajere naturale și cultivate”;

- elaborat compartimentul de nutriție a taurinelor pentru lapte în **Recomandări** “*Tehnologia creșterii taurinelor și prelucrării primare a laptelui de vacă*”;

- elaborat și publicat **Ghidul practic** ”Alimentația taurinelor de lapte”;

- elaborat și publicat cu suportul proiectului ”Agroinform” material de sinteză (studiu) ”Creșterea vacilor de lapte”, destinat școlarizării fermierilor.

Obținute:

- **2 Brevete de invenție,**

- **1 Medalie de Aur și Diploma** de la Expoziția internațională Euroinvent 2014 (Cluj, România);

- 1 **Medalia de Aur și Diploma** de la expoziția internațională ”Traian Vuia”, 2016 (România).

În domeniul medicinei veterinare și bioconversiei deșeurilor organice principalele realizări au fost:

- Elaborarea **unei metode noi** de evaluare a sensibilității microorganismelor la preparatele antibacteriene;

- Stabilirea acțiunii antibacteriene înalte a preparatului „ENOXIL”, care în concentrație de 1-5% inhibează toate microorganismele din laptele vacilor cu mamită și din membrele bovinelor afectate de necrobacterioză;

- Stabilirea eficienței de utilizare a suspensiei de *Chlorella Vulgaris* (concentrații: 25, 50 și 75%) în viermicultură, sporește activitatea fiziologică și creșterea rănilor, cantitatea de viermicompost brut - cu 18,84%-47,83% și a celui uscat - cu 8,64%-25,35%, în funcție de concentrația soluției;

- Elaborarea criteriilor principale pentru rebutarea animalelor productive afectate de Leucoza enzootică bovină, fiind: situația clinică după analizele hematologice și producția de lapte a vacilor, iar ca indicator al procesului de eradicare a maladiei în ferme – rata de incidența a animalelor infectate. Implementarea acestor criterii a contribuit la diminuarea de circa 10 ori a nivelului de infectare a bovinelor cu VLB;

- Stabilirea eficacității terapeutice înalte a preparatului „ENOXIL” (elaborat de Institutul de Chimie al AȘM) utilizat la tratarea diferitor leziuni corporale, ce permite majorarea eficienței tratamentelor leziunilor pe diferite regiuni ai corpului la animale;

- Elaborarea tehnologiei de obținere a extractului lichid din vermicompost, fiind cercetate proprietățile lui ce permit extinderea spectrului de utilizare în producție, fiind constatată o calitate mai bună a extractului lichid obținut din vermicompost cu fracțiuni în mărime de 1 mm;

- Perfecționarea tehnologiei obținerii extractului lichid din vermicompost, ce permite extinderea spectrului de utilizare în producție, mai cu seamă pentru macerarea semințelor de culturi agricole înainte de semănat și utilizarea lichidului apos pentru nutriția suplimentară a plantelor în cursul vegetației. Pe loturile semămate cu semințele macerate cu extract de viermicompost (1:100) și plantațiile

prelucrate cu același extract, recolta de porumb și de sfeclă furajera (frunze și rizocarpi) a fost mai mare cu 18,26%, 63,52% și 50,12%, față de lotul martor;

- Însușirea metodei de cercetare geno-moleculară PCR pentru investigarea leucozei bovine și efectuată genotipizarea virusului, la animale din diferite zone ale republicii, fiind stabilite 2 genotipuri - 4 și 7, în special (tulpini) - 4D, 7D și 7E.

- Determinarea influenței microorganismelor eficiente (benefice) asupra fermentării deșeurilor organice în procesul de transformare a lor în compost, prin sporirea cantității (până la 10^{12} c.m./g) a bacteriilor din genul Bacillus, diminuarea E. Coli și a fungilor din genul Candida (până la 10^5 c.m./g);

- Optimizarea cerințelor pentru prelevarea și identificarea probelor sangvine și verificarea rezultatelor investigațiilor de laborator;

- În rezultatul studierii microbiocenozei în compartimentele tractului digestiv la iepuri a fost stabilită prezenta cantității maxime a microflorei benefice (Bifido-si Lactobacterii) 10-10 c.m./g în compartimentele distale ale tractului digestiv, în deosebi în cecum;

- Elaborarea unui dispozitiv (guler-zgardă) pentru prevenirea consumului de către iepuri a crotinelor moi (cecotrofia) și colectarea acestora în scopul efectuării cercetărilor de diagnostic a microflorei tractului digestiv.

- Determinarea influenței biocompostului obținut prin utilizarea microorganismelor benefice („EM-1”, „Baikal ЭМ-1”), asupra calității solului, dezvoltării fiziologice, calității și recoltei porumbului cultivat cu fond de biocompost;

În urma cercetărilor realizate pe domeniu (2012-2016) au fost elaborate și publicate:

- **monografia** ”Искоренение лейкоза крупного рогатого скота – современная реальность”;

- **recomandări** „Măsuri de tratament și profilaxie a podopatiilor la taurine”;

- **recomandări** “Tehnologia bioconversiei deșeurilor organice și utilizarea produselor obținute”.

Potențialii utilizatori ai rezultatelor menționate anterior sunt:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Centrul Republican de Ameliorare și Reproducție a Animalelor;
- Agenția Națională de Consultanță și Școlarizare în Agricultură (ACSA);
- Studenții, masteranzii și doctoranzii a UASM (facultăți de profil similar);
- Cadrele științifico-didactice ale UASM (facultăți de profil similar).

Totodată rezultatele cercetărilor, au fost aplicate la elaborarea:

- *Caracteristica și valorificarea rațională a plantelor furajere naturale și cultivate (monografie, 2012), autori:* Bahcivanji, M. (coordonator), Coșman, S., Carauș, S., Coșman, V.

- *Микотоксикозы свиней (monografie, 2013), autor:* Кайсын, Л.

- *Plantele decorative pentru amenajarea spațiilor verzi (monografie, 2014), autori:* Donea, V., Sava, V.

- *Biotehnica însămânțării artificiale la animale: Ghid practic (2016), autori:* Darie, G., Harea, V., Cibotaru, E., Darie, I.

- *Primul raport bienal actualizat al Republicii Moldova (2016), autori:* Scorpan, V., Țăranu, M., Comendant, I., Coșman, S.

- *Raport privind Sistemul național de inventariere a emisiilor cu efect de seră în Republica Moldova (2016), autori:* Țăranu, M., Bîcova, E., Brega, V., Tăriță, A.; Coșman, S.

8. Dinamica indicatorilor pe durata analizată

În rezultatul analizei raportului de autoevaluare a Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară cu referire la dinamica indicatorilor pe durata analizată sa constatat că datele prezentate în elementele compartimentelor: personalul uman, mijloacele financiare disponibile, potențialul logistic și infrastructura de cercetare, corespund realității.

9. Veridicitatea indicatorilor de autoevaluare

Analizele complexe efectuate de către membrii comisiei în cadrul ședințelor au constatat că indicatorii de autoevaluare a performanțelor privind: capacitatea instituțională și resursele; rezultatele cercetării, calitatea, eficiența, relevanța, impactul; antrenare în activități conexe cercetării; cooperările naționale și

internaționale corespund datelor prezentate în raportul de autoevaluare a ISPBMZMV.

10. Punctaj acordat conform fișei de evaluare

Conform indicatorilor specificați în fișa de evaluare, constatările și aprecierile făcute de către membrii comisiilor de evaluare a ISPBMZMV s-a ajuns la următorul punctaj de evaluare:

1. Capacitatea instituțională de cercetare - 175 puncte;
2. Performanța și vizibilitatea la nivel internațional – 155 puncte;
3. Contribuția științifică și recunoașterea națională – 64 puncte;
4. Relevanța economică – 121 puncte;
5. Relevanța socială – 41 puncte.

Punctaj total - 556 puncte.

11. Corecțiile de punctaj aplicate și argumentările de rigoare

Ungureanu Igor, reprezentant CNAA a menționat faptul că conform regulamentului Comisia specializată poate acorda procentaj suplimentar pentru managementul eficient al instituției (max 5%) și fezabilitatea planului managerial de scurtă și lungă durată (max 5%).

Reieșind din aceasta membrii Comisiei specializate au adăugat suplimentar la punctajul acumulat pe profil 3% și 3% suplimentar pentru managementul eficient al instituției

12. Aprecierile date profilului de cercetare

Reușind din cele menționate, profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară” este apreciat cu performanța – „*bine*” (58 %), iar estimarea integrală a organizației este de 59 % și de asemenea se apreciază cu performanța – „*bine*”, **organizație competitivă pe plan internațional.**

13. Decizia privind acreditarea organizației și calificativul atribuit

În urma activității, Comisia specializată a CNAA pentru acreditarea profilului de cercetare a IȘPBZMV a confirmat unanim următoarele rezultate:

Performanța – ”**bine**”;

Calificativul - ”**organizație competitivă pe plan internațional**”;

REZUMATUL

Comisiei specializate privind rezultatele evaluării integrale pe profilul de cercetare

Conform ordinului nr.01-09 din 22 mai 2017, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare a demarat procesul de evaluare și acreditare a Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, fiind aprobată componența nominală a *Comisiei specializate* după cum urmează:

STARCIUC Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM, președinte

PETCU Igor, dr., conf. univ., UASM, secretar

OSTAFII Svetlana, Ministerul Economiei, economist –sef

Comisia pe profilul de cercetare: Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

ERHAN Dumitru, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Zoologie al AȘM

BORONCIUC Gheorghe, dr. hab., prof. cercet, Institutul de fiziologie și Sanocreatologie al AȘM

EREMIA Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM

LUPAN Aurelia, reprezentant al AGEPI

REȘITCA Rodica, reprezentant al MAIA

Procedura de evaluare a demarat la data de 26 mai 2017. Pe parcursul a 4 ședințe care au avut loc în cadrul institutului, reprezentanții Comisiilor au avut întâlniri și discuții cu administrația instituției, șefii subdiviziunilor și cu colaboratorii științifici din laboratoarele de cercetare. Au făcut cunoștință cu infrastructura institutului, echipamentul de laborator și baza experimentală, documentația primară și metodele folosite în cercetare. S-a efectuat analiza și corespunderea datelor prezentate în raportul de autoevaluare a institutului și prezența acestora de facto.

Conform fișei de evaluare a organizațiilor din sfera Științei și Inovării, punctajul acordat pe capitole a fost următorul:

1. Capacitatea instituțională de cercetare - 175 puncte;

2. Performanța și vizibilitatea la nivel internațional – 155 puncte;
3. Contribuția științifică și recunoașterea națională – 64 puncte;
4. Relevanța economică – 121 puncte;
5. Relevanța socială – 41 puncte.

Punctaj total - 556 puncte.

Pentru profilul de cercetare punctajul acordat a fost – 381 puncte

Pentru capacitatea instituțională de cercetare a fost – 175 puncte

Conform punctajului acordat ISPBZMV i se atribuie următorul calificativ:

ORGANIZAȚIE COMPETITIVĂ PE PLAN INTERNAȚIONAL

RECOMANDĂRILE COMISIEI SPECIALIZATE

1. De rennoit aparatajul pentru efectuarea cercetărilor științifice.
2. De intensificat utilizarea aparatajului modern din instituțiile de profil (Facultatea de Madicină Veterinară și Știința Animalelor, Centrul Republican de Diagnostic Veterinar etc.) în efectuarea cercetărilor științifice.
3. De lărgit spectrul cercetărilor în domeniul medicinei veterinare.
4. De întreprins măsuri în activizarea participării colaboratorilor în proiectele naționale și internaționale.
5. Mai amplu de implementat în practică rezultatele științifice obținute (Brevetele de invenții etc.).
6. Cu regret de o cam dată nu observăm publicații în revista națională de categoria A. Doresc colaboratorilor succese și în această direcție.

Membrii Comisiei Specializate:

Președinte: **Starciuc Nicolae**, dr. hab., prof. univ.

Secretar: **Petcu Igor**, dr., conf. univ.

Membrii comisiei de profil:

Erhan Dumitru, dr. hab., prof. cercet.

Boronciuc Gheorghe, dr. hab., prof. cercet.

Eremia Nicolae, dr. hab., prof. univ.

PROCES VERBAL nr.1

al ședinței Comisiei specializate pentru evaluarea Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară în scopul acreditării pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”

23 mai 2017
Noi

s. Maximovca, r. Anenii

La ședință au fost prezenți membrii:

Comisiei specializate:

STARCIUC Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM, președinte

PETCU Igor, dr., conf. univ., UASM, secretar

OSTAFII Svetlana, Ministerul Economiei, economist –sef

Comisia pe profilul de cercetare: *Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară*

ERHAN Dumitru, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Zoologie al AȘM

BORONCIUC Gheorghe, dr. hab., prof. cercet, Institutul de fiziologie și Sanocreatologie al AȘM

EREMIA Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM

LUPAN Aurelia, reprezentant al AGEPI

REȘITCA Rodica, reprezentant al MAIA-

Au participat:

DERJANSCHII Valeriu, dr. hab., prof. cercet., vicepreședinte al CNAA

UNGUREANU Igor, reprezentant CNAA

Colectivul IȘPBZMV

Ordinea de zi:

1. Prezentarea Comisiei specializate pentru evaluarea IȘPBZMV în scopul acreditării organizației pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”.

2.Repartizarea obligațiilor membrilor Comisiei specializate pentru evaluarea IȘPBZMV în scopul acreditării organizației pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”

1. A luat cuvânt Derjanschii Valeriu, vicepreședintele CNAA, care a prezentat o informație referitor la ordinul nr.01-09 din 22 mai 2017 al CNAA „Privind demararea procesului de evaluare și acreditare a Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”, a prezentat colectivului institutului membrii Comisiei specializate și a familiarizat audiența cu regulamentul privind activitatea comisiilor specializate de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării.

A luat cuvânt Mașner Oleg, directorul interimar al IȘPBZMV, care a prezentat principalele realizări ale instituției pentru anii de evaluare.

A luat cuvânt Starciuc Nicolae, președintele Comisiei specializate, care a menționat că evaluarea IȘPBZMV va fi efectuată în stricta corespundere cu cerințele regulamentului privind activitate comisiilor specializate de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării.

2. Președintele Comisiei Starciuc Nicolae a înaintat propuneri despre repartizarea pentru evaluare a domeniilor de activitate și despre regimul de activitate care va fi aplicat în scopul eficientizării lucrului.

S-a decis:

1. A repartiza sarcinile de lucru în felul următor:

Starciuc Nicolae, dr. hab., prof. univ., Petcu Igor, dr., conf. univ., Ostafii Svetlana, economist-contabil v-or evalua compartimentul I „Capacitatea instituțională de cercetare”.

Erhan Dumitru, dr. hab., prof. cercet., va evalua compartimentul II „Performanța și vizibilitatea la nivel internațional.

Boronciuc Gheorghe, dr. hab., prof. cercet., va evalua compartimentul III „Contribuție științifică și recunoaștere națională”.

Eremia Nicolae, dr. hab., prof. univ., va evalua compartimentele IV și V „Relevanța economică” și „Relevanța socială”.

2. A desfășura activitatea de verificare a activității de evaluare din 23 mai 2017 până la 15 iunie 2017 în regim de lucru în dependență de graficul activităților individuale a membrilor comisiei.

3. A fixa următoarea ședință a comisiei pentru data de 31 mai 2017, ora 15⁰⁰.

Președintele Comisiei,

dr., hab., prof. univ.

Starciuc Nicolae

Secretarul Comisiei,

dr., conf. univ.

Petcu Igor

PROCES VERBAL nr.2

al ședinței Comisiei specializate pentru evaluarea Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară în scopul acreditării pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”

31 mai 2017

s. Maximovca, r. Anenii Noi

La ședință au fost prezenți membrii:

Comisiei specializate:

STARCIUC Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM, președinte

PETCU Igor, dr., conf. univ., UASM, secretar

OSTAFII Svetlana, Ministerul Economiei, economist –sef

Comisia pe profilul de cercetare: *Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară*

ERHAN Dumitru, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Zoologie al AȘM

BORONCIUC Gheorghe, dr. hab., prof. cercet, Institutul de fiziologie și Sanocreatologie al AȘM

EREMIA Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM

LUPAN Aurelia, reprezentant al AGEPI

REȘITCA Rodica, reprezentant al MAIA-

Au participat:

UNGUREANU Igor, reprezentant CNAA

Ordinea de zi:

1. Vizita laboratoarelor și familiarizarea cu baza experimentală a institutului.
2. Discuții referitor la analiza raportului de autoevaluare și aprecierea de facto a compartimentelor fișei de evaluare.

1. Membrii comisiei specializate au vizitat toate subdiviziunile institutului, au făcut cunoștință cu capacitățile de cercetare precum și cu realizările care au fost obținute în perioada de referință.

2. A luat cuvântul Starciuc Nicolae, președintele Comisiei specializate care a propus fiecărui responsabil pe compartimente să prezinte informația referitor la evaluarea IȘPBZMV.

Erhan Dumitru, dr. hab., prof. cercet. responsabil pe compartimentul II "Performanța și vizibilitatea la nivel internațional" a făcut o analiză minuțioasă a pentru fiecare punct al compartimentului și a menționat că toate datele prezentate corespund realității. Sa menționat că în punctul 2.1. "Publicații în străinătate" profilul a acumulat 70 puncte din 95, menționând totodată că instituția poate să se mobilizeze pentru a ameliora indicii respectivi. În punctul 2.2. "Impactul internațional al cercetărilor și elaborărilor" rezultatele au fost destul de modeste, acumulând 55 puncte din 115, lucru care necesită o atitudine mai serioasă din partea instituției. Aceiași afirmație este valabilă și în cazul punctului 2.3. "Aprecierea internațională și antrenare în activități de expertiză" unde profilul a acumulat 30 puncte din 60.

Boronic Gheorghe, dr. hab., prof. cercet., responsabil de compartimentul III "Contribuție științifică și recunoaștere națională" a menționat că punctajul prezentat corespunde realității. Sa menționat că în punctul 3.1. "Publicații în țară" sau acumulat 36 de puncte din 55 puncte posibile, în punctul 3.2. "Impactul și relevanța științifică" din totalul de 35 puncte sau acumulat numai 7 puncte, în punctul 3.3. "Apreciere națională și antrenare în activități conexe cercetării" au fost acumulate 21 de puncte din 40 puncte posibile. Pe întreg compartimentul III sau acumulat 64 puncte din cele 130 puncte prevăzute.

Eremia Nicolae dr. hab., prof. univ., responsabil pentru compartimentele IV "Relevanța economică" și V "Relevanța socială" a menționat că datele prezentate de asemenea corespund realității și a menționat că din totalul de 200 puncte prevăzute pentru compartimentul IV, profilul a acumulat 121 puncte, iar din totalul de 100 puncte prevăzute pentru compartimentul V, profilul a acumulat numai 41 puncte. Deci acest compartiment susține mai puțin profilul acreditat.

Deci, punctajul acumulat pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară” pe compartimentele II-V este de 381 puncte din 700 posibile sau 55 % și deci profilul se propune să fie apreciat cu performanța – bine (51-75%).

S-a decis:

1. A aproba punctajul pe compartimente și în total pe fișa de evaluare a profilului de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”.
2. Reieșind din punctajul acumulat , profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară” este apreciat cu performanța – bine (381 puncte din 700 sau 55%).
3. A solicita suplimentar dovezi pentru confirmarea punctajul acordat în raportul de autoevaluare.

Președintele Comisiei,

dr., hab., prof. univ.

Starciuc Nicolae

Secretarul Comisiei,

dr., conf. univ.

Petcu Igor

PROCES VERBAL nr.3

al ședinței Comisiei specializate pentru evaluarea Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară în scopul acreditării pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”

08 iunie 2017

UASM, or. Chișinău

La ședință au fost prezenți membrii:

Comisiei specializate:

STARCIUC Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM, președinte

PETCU Igor, dr., conf. univ., UASM, secretar

OSTAFII Svetlana, Ministerul Economiei, economist –sef

Comisia pe profilul de cercetare: *Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară*

ERHAN Dumitru, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Zoologie al AȘM

BORONCIUC Gheorghe, dr. hab., prof. cercet, Institutul de fiziologie și Sanocreatologie al AȘM

EREMIA Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM

LUPAN Aurelia, reprezentant al AGEPI

REȘITCA Rodica, reprezentant al MAIA

Au participat:

UNGUREANU Igor, reprezentant CNAA

Ordinea de zi:

1. Discuții asupra fișei de evaluare cu punctajul acordat în concordanță cu dovezile solicitate.

2. Modificările punctajului acordat în baza dovezilor prezentate de către administrația instituției.

1. Directorul adjunct pe știință, dr. hab., conf. cercet. Coșman Sergiu a prezentat Comisiei specializate materialele necesare solicitate precum și argumentele necesare care la rândul lor au confirmat punctajul acordat, și cu care membrii comisiei au fost de acord.

2. Ungureanu Igor, reprezentant CNAA a menționat faptul că conform regulamentului Comisia specializată poate acorda procentaj suplimentar pentru managementul eficient al instituției (max 5%) și fezabilitatea planului managerial de scurtă și lungă durată (max 5%).

Reieșind din aceasta membrii Comisiei specializate au adăugat suplimentar la punctajul acumulat pe profil 3% și 3% suplimentar pentru managementul eficient.

S-a hotărât:

1. Profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară” este apreciat cu performanța – bine (58 %).
2. Estimarea integrală a organizației este de 59 % și este apreciată cu performanța – bine, organizație competitivă pe plan internațional.

Președintele Comisiei,

dr., hab., prof. univ.

Secretarul Comisiei,

dr., conf. univ.

Starciuc Nicolae

Petcu Igor

PROCES VERBAL nr.4

al ședinței Comisiei specializate pentru evaluarea Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară în scopul acreditării pe profilul de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară”

15 iunie 2017

s. Maximovca, r. Anenii Noi

La ședință au fost prezenți membrii:

Comisiei specializate:

STARCIUC Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM, președinte

PETCU Igor, dr., conf. univ., UASM, secretar

OSTAFII Svetlana, Ministerul Economiei, economist –sef

Comisia pe profilul de cercetare: *Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară*

ERHAN Dumitru, dr. hab., prof. cercet, Institutul de Zoologie al AȘM

BORONCIUC Gheorghe, dr. hab., prof. cercet, Institutul de fiziologie și Sanocreatologie al AȘM

EREMIA Nicolae, dr. hab., prof. univ., UASM

LUPAN Aurelia, reprezentant al AGEPI

REȘITCA Rodica, reprezentant al MAIA-

Au participat:

UNGUREANU Igor, reprezentant CNAA

Ordinea de zi:

1. Informarea colectivului IȘPBZMV privind punctajul total acordat profilului de cercetare „Tehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară” și acordarea calificativului de acreditare.

(Raport: președintele Comisiei specializate de evaluare, dr. hab., prof. univ. Starciu Nicolae)

Starciuc Nicolae a adus la cunoștința membrilor consiliului IȘPBZMV și colectivului rezultatele activității Comisiei specializate. Raportorul a menționat despre punctele forte și slabe asupra cărora trebuie să lucreze angajații IȘPBZMV.

În final a menționat că Comisia specializată a oferit calificativul de acreditare a instituției **bine (59%) – organizație competitivă pe plan internațional.**

Mașner Oleg, dr., conf. cercet., director interimar a INBZMV, a mulțumit membrilor Comisiei specializate pentru munca depusă și obiectivitatea demonstrată la evaluarea activității organizației.

În final Comisia specializată a votat unanim aprobarea Avizului de evaluare a Institutului Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară.

S-a decis:

A aproba Avizul Comisiei specializate a CNAA pentru acreditarea profilului de cercetare a IȘPBZMV cu următoarele rezultate:

Performanța – ”**bine**”;

Calificativul - ”**organizație competitivă pe plan internațional**”;

S-a votat – unanim ”pro”.

Președintele Comisiei,

dr., hab., prof. univ.

Secretarul Comisiei,

dr., conf. univ.

Starciuc Nicolae

Petcu Igor